

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.061/2018/5. szám

A tanács tagjai: Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

. Döme Attila előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

A felperesek képviselője:

384. számú Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Simon D. Gábor ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Molnár Ágnes Flóra ügyvéd

Az alperesi beavatkozó:

Alperesi beavatkozó

A beavatkozó képviselője:

Bebesi Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Bebesi István ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.822/2017/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ővárosi Törvényszék 39.P.23.403/2011/94.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit - a másodfokú perköltség és a fellebbezési illeték viselésének kivételével - hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét e körben helybenhagyja.

A le nem rótt 380.000 (háromszáznyolcvanezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek házastársak. Az I. rendű felperesnél a 2009. február 20-án elvégzett hasi ultrahangvizsgálat a korábbi konzervatív és antibiotikumos terápia ellenére krónikus epehólyag-gyulladást igazolt kövességgel. Az I. rendű felperest 2009. március 11-én vették fel az alperes sebészeti osztályára sárgasága miatt. 2009. március 13-án laparoszkópos eljárással epehólyag eltávolítást kezdtek nála, azonban az epehólyag-régió környezete akut gyulladás előtti állapotban volt, a szövethatárok nem voltak azonosíthatóak, ezért az eljárást befejezve hagyományos műtéti beavatkozásra tértek át. A betegnek az ezt követő napokban hőemelkedése, illetve láza volt, a behelyezett drain csövön keresztül kevés véres tartalom ürült. Lázas állapota miatt 2009. március 24-én hasi ultrahangvizsgálatot végeztek, amely máj alatti tályog gyanúját vetette fel, ezért műtéti úton a hasüreget megnyitották, a máj, illetőleg a rekesz alatti régióból a vérgyülemet eltávolították. A közös epevezeték a heges környezetben nem volt látótérbe vonható, bakteriológiai vizsgálatra mintát vettek. Az I. rendű felperest jó általános állapotban, panaszmentesen, rendezett bélmozgás mellett bocsátották 2009. április 1-jén otthonába. Az alperesnél 2009. április 15-én végzett utolsó kontroll alkalmával az I. rendű felperes láztalan volt, a külső sebzugból visszamaradt fonalmaradványt eltávolították, a seb fürdetését és állapotának követését javasolták. Az I. rendű felperest 2009. augusztus 11-én vették fel a P. Kórház Sebészeti Osztályára a borda alatti metszés külső zugában észlelt mélybe terjedő fisztula, illetőleg hasfali sérv ellátása céljából. A másnap elvégzett műtét során az epehólyagcsonkhoz haladó fisztulajáratot kiirtották, a hasfalat rekonstruálták. Az I. rendű felperesnél 2009. október 27-én, a műtét utáni szakban jelentkező sebszétválás miatti hasfali sérvet észleltek, amelynek következtében az I. rendű felperesen 2009. november 5-én újabb műtétet végeztek.
- [2] Az I. rendű felperesnél jelenleg gyengébb hasfali szerkezet, a has előredomborodása, a has jobb oldalának a középső harmadban az oldalsó részen nyomásérzékenysége, az epehólyag eltávolításának szokásos helyén 27 centiméter hosszú többszörös műtéti beavatkozás gyógyult hege, a hegtől lefelé mintegy 2 centiméterre egy 3 centiméter átmérőjű heg, valamint a bordaív vonalában 1 centiméteres, illetőleg a köldöknél egy 3 centiméteres heg észlelhető. Az I. rendű felperest maradványállapota akadályozza mindennapi teendőinek ellátásában, 10 kilogrammnál nagyobb súlyt nem emelhet, nehéz fizikai munkát nem végezhet. Az új élethelyzethez való alkalmazkodás pszichés terhelést jelentett számára, amely hullámzó módon jelenleg is fennáll, gyógyszeres kezelést, pszichológus vagy pszichiáter segítségét azonban nem

teszi szükségessé.

- [3] Az I. rendű felperes korábban betanított villanyszerelőként dolgozott, amit már nem tud elvégezni. Egy év betegállomány után, 2010. április 4-én szűnt meg a munkaviszonya. 2010. április 7-től május 31-ig munkanélküli volt, ezt követően augusztus 16-ig dolgozott, azonban egészségi állapota miatt nem tudta ellátni munkakörét. Álláskeresés után kényszervállalkozó lett, vállalkozásából azonban adóköteles jövedelme nem keletkezett, csak járuléktartozása. 2014 márciusában talált az egészségi állapotának megfelelő munkakört, azóta portásként dolgozik egy zeneiskolában, 2015. január 1-je óta részmunkaidőben.
- [4] A II. rendű felperes korábban pénzügyi vezető volt, 2010-ben azonban elvesztette az állását. Másfél évig időszakosan szorongáscsökkentő tablettákat kellett szednie, állapota hullámzó, de gyógyszeres kezelésre, szakember segítségére nem szorul.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperesek keresetükben az I. rendű felperes alperes általi nem megfelelő ellátása miatt keletkezett vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték kötelezni az alperest. Az I. rendű felperes nem vagyoni kártérítés címén 6.000.000 forint, a II. rendű felperes 3.000.000 forint és kamatai megfizetését követelte. Az I. rendű felperes ezen felül háztartási kisegítés címén 4.540.255 forint hátralékos és 56.250 forint folyamatos, telefon többletkiadás címén 103.500 forint hátralékos, rezsi többletkiadás címén 385.617 forint hátralékos és havi 2.500 forint folyamatos költségpótló járadék, valamint 2.660.828 forint jövedelempótló járadék és kamataik megfizetését kérte.
- [6] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányul.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 5.264.412 forintot és 2017. május 1-jétől havi 25.000 forint költségpótló járadékot, a II. rendű felperesnek pedig 1.000.000 forintot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [8] A valamennyi fél fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatta, és az alperes marasztalását az I. rendű felperes vonatkozásában 3.962.620 forintra, a folyamatosan fizetendő járadék összegét 12.500 forintra, a II. rendű felperes javára fizetendő összeget 500.000 forintra szállította le.
- [9] Az aggálytalanként elfogadott igazságügyi orvosszakértői vélemény

alapján megállapította, hogy az I. rendű felperesnél az egészségügyi ellátástól elvárható gondosság hiánya következtében alakult ki a sipoly, amelynek korai észlelése, a feltárás és az antibiotikus kezelés a sipoly és a sérv elkerülésének reális esélyét jobban biztosította volna. Az alperes kártérítési felelősségének jogalapját a szövődmények bekövetkezéséért attól függetlenül megállapította, hogy a P. Kórházban 2009 augusztusában műtéti ellátást végeztek, a 2009 márciusában az alperesnél végzett vérgyülem-eltávolító műtét hegében észlelt hasfali sérv miatt, ami a sebvonalon ismételten kialakult sérv miatt 2009 novemberében újabb műtétet tett szükségessé.

- [10] Értékelése szerint azonban az I. rendű felperes maga is felróhatóan közrehatott a kára bekövetkezésében, mert az alperes egészségügyi intézményben 2009. április 15-én jelent meg utolsó alkalommal, ezt követően annak ellenére sem jelent meg a kontrollvizsgálaton, hogy arra az alperes két héttel későbbi időpontra - illetőleg panasz esetére soron kívül - visszarendelte. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezzel a felperes nem adott lehetőséget az alperesnek arra, hogy a sebváladékozást tisztázhassa, a szakma szabályainak megfelelően kezelje, ami pedig nagy valószínűséggel konzervatív megoldást hozhatott volna. Rámutatott, hogy az I. rendű felperes egészségi állapotának 2009. április 15. utáni alakulásáról nem az alperes mulasztása miatt, hanem azért nincs releváns orvosi dokumentáció, mert az I. rendű felperes nem jelent meg a kontrollvizsgálaton, és ezért nem ismert az sem, hogy a 2009. április 15-e és augusztus 11-e közötti időben megtörtént-e a seb szakszerű kezelése, illetve az I. rendű felperes mulasztása milyen mértékben hatott közre a P. Kórházban 2009 augusztusában észlelt egészségi állapota kialakulásában.
- [11] A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor értékelte, hogy az alperes magatartásával összefüggésben az I. rendű felperes munkaképessége jelentősen csökkent, maradandó egészségkárosodása a mindennapi életvitelben is jelentősen gátolja, életminőségét meghatározó módon rontja, negatív hatással van párkapcsolatára, és a II. rendű felperes életminőségét is rontotta, mert mindketten pszichés károsodást is szenvedtek. A felperesek életkorára és a kár bekövetkezésének időpontjára is figyelemmel a nem vagyoni kártérítés felemelésére nem látott okot, a leszállítására viszont igen, az I. rendű felperes közreható magatartására tekintettel. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az elszenvedett hátrányok kompenzálására az I. rendű felperes esetében 2.000.000 forint, a II. rendű felperes esetében 1.000.000 forint lenne alkalmas, ezeket azonban az I. rendű felperes felróható közrehatására tekintettel a fele részében nem tekintette az alperesre háríthatónak.
- [12] Utalva arra, hogy a felperesek által a kereset tárgyává tett hátrányok bekövetkezésében közreható - az alperes terhére róható és az I. rendű felperesnek felróható - okok közrehatásának mértéke nem állapítható meg, azt egyenlő mértékűnek tekintette, ezért a vagyoni

károk tekintetében 50%-ra mérsékelte az alperes marasztalásának összegét.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélettel szemben a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatala iránt a következők szerint. Kérték az alperest kötelezni az I. rendű felperes javára 6.264.412 forint kártérítés és ebből 3.000.000 forint után 2009. március 16-tól a kifizetésig, 3.264.412 forint után 2013. április 15-től a kifizetésig számított törvényes mértékű késedelmi kamatok; további 2.660.828 forint vagyoni kártérítés és ennek 2011. szeptember 23-tól a kifizetésig számított törvényes kamata; 2017. május 1-jétől véghatáridő nélkül havi 25.000 forint járadék; a II. rendű felperesnek 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és ennek 2009. március 16-tól a kifizetés napjáig terjedő időre számított törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Kérték az alperest kötelezni 150.000 forint együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére is. Bejelentették, hogy a felülvizsgálati eljárásra nézve az alperessel szemben költséget nem kívánnak érvényesíteni. A másodfokú bíróság által megsértett jogszabályként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdését jelölték meg.
- [14] Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet logikailag ellentmondó és okszerűtlen mérlegelésen alapul, a másodfokú bíróság emiatt téves jogi álláspontra helyezkedett, a bizonyítékokból nem következően állapította meg a közrehatást.
- [15] Kifejtették, hogy a károsulti közrehatás orvosszakértői kompetenciába tartozó kérdés, erre vonatkozó szakértői vélemény azonban a perben nem áll rendelkezésre. Utaltak rá, hogy az I. rendű felperes bizonyította állapotának az alperes kezelése miatti kialakulását, amihez képest az alperesnek kellett volna bizonyítania a felperesi közrehatást, ami - ilyen értelmű szakvélemény hiányában - nem történt meg, ezért a másodfokú bíróság csupán feltételezte azt. Hivatkoztak arra, hogy az I. rendű felperes az alperestől való elbocsátását követően sem maradt kezeletlenül, csak kezelését nem az alperes folytatta. Dr. A.I. szakkonzultáns véleményére utaló értékelésük szerint a szakértők azt mondták ki, hogy nem állapítható meg a beteg közrehatása állapota kialakulásában, az alperesé viszont bizonyos.
- [16] Vitatták, hogy az elsőfokú bíróság helyesen határozta volna meg a nem vagyoni káraik kompenzálására alkalmas összeget. Mindkét felperes vonatkozásában 1-1.000.000 forinttal kérték a nem vagyoni kártérítés megemelését. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság által meghatározott összegek olyan alacsonyak, hogy a 2009-es ár- és értékviszonyok mellett nem jelentenek az elszenvedett sérelemmel hasonló értékű, másnemű előnyt.
- [17] Rámutattak, hogy az alperes károkozása miatt az I. rendű felperes

elvesztette az állását, öt éven keresztül keresett munkát és csak ezt követően sikerült az öt évvel korábbi jövedelméhez hasonló munkabérre szert tennie, miközben a pénz vásárlóereje, az ár- és értékviszonyok jelentős mértékben megváltoztak. Véleményük szerint ez a körülmény nem csak a jövedelemkiesés körében értékelendő, hanem a nem vagyoni kártérítés elbírálása során is, az állás elvesztésének, a családfenntartói szerep megszűnésének, a stabil kereset elvesztéséből fakadó életmódváltozások pszichés terhelésének következtében. Kérték értékelni, hogy a jövedelem elvesztése miatt az I. rendű felperes személyisége megváltozott, jövedelemcsökkenése folytán a szórakozásait kénytelen volt feladni, mindehhez testi panaszok társultak, amelyek a korábbi sport- és szabadidős tevékenységét, a túrázást és a gombázást is lehetetlenné tették a számára, baráti kapcsolatai beszűkültek, számos családi konfliktus is kialakult a felperesek között, továbbá az I. rendű felperes nagyapai szerepét sem tudta betölteni, unokáját megemelni nem tudta. Utaltak rá, hogy az I. rendű felperes életének megváltozása magával hozta a II. rendű felperes életében bekövetkezett értelemszerű változásokat is.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A felülvizsgálati kérelem 1.330.414 forint vagyoni kártérítés (az I. rendű felperes jövedelemveszteség címén érvényesített igényének fele része) megfizetésére kötelezés iránti részét a Kúria a 2. sorszám alatti végzésével hivatalból elutasította. Egyebekben a Pp. 275. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között a Pp. 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések és azok előadott jogi indokai tekintetében vizsgálta felül.
- [19] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben alapos.
- [20] A felperesek egyrészt az I. rendű felperes magatartásának a kár bekövetkezésében való felróható közrehatása megítélése körében támadták a jogerős ítéletet. Ebben a részében a felülvizsgálati kérelem alapos.
- [21] A felülvizsgálati eljárásban azt kellett megvizsgálni, hogy az I. rendű felperes közrehatott-e kárának bekövetkezésében azzal a magatartással, hogy 2009. április 15-ét követően nem jelent meg az alperesnél az előírt kontrollvizsgálaton, és ha igen, ez a mulasztás felróható-e. A 2009. április 15-e és 2009. augusztus 11-e közötti időre vonatkozó, a perbeli jogvitával összefüggésbe hozható egészségügyi iratok valóban nem álltak rendelkezésre a perben, azonban ez a körülmény a jogvita elbírálása szempontjából csak akkor bír jelentőséggel, ha megállapítható, hogy az alperes által elrendelt kontrollvizsgálatokon való megjelenés eredményeként az állapota eltérően alakult volna a ténylegeshez képest. Ez valóban

olyan szakkérdés, amire vonatkozóan a bizonyítás az alperes feladata volt. Helyesen hivatkoztak a felperesek a felülvizsgálati kérelmükben arra, hogy a lefolytatott szakértői bizonyítás eredményéből nem vonható le ilyen következtetés.

- [22] A kirendelt igazságügyi szakértő a 46. sorszámon előterjesztett szakértői véleményében azt a szakmai álláspontját rögzítette, hogy a beteg önkényes döntése nem adott lehetőséget az őt addig ellátó sebészetnek, hogy a sebváladákozást tisztázhassa, a szakma szabályai szerint kezelje, és nagy valószínűséggel konzervatív megoldja; a 2009. április 15-e és augusztus 11-e közötti közel 4 hónapos időszakban nincs adat arról, hogy milyen kezelések történtek, vagy egyáltalán történt-e szakszerű sebkezelés. A szakértő arra vonatkozó véleményt adott, hogy a tapasztalatok szerint a lumenes szervvel kapcsolatba nem hozható, még akár felülfertőződött intraabdominalis haematoma eltávolítása utáni sipoly is gyógyítható 6-8 hét alatt szakszerű konzervatív módszerekkel, amire a felperes magatartása nem adott lehetőséget az alperesnek. E szakvélemény alapján valóban arra lehetne következtetést levonni, hogy az utóbb, más intézetben végzett műtét felelőssége nem terhelhető az alperesre. A szakértői vélemény azonban a per későbbi folyamatában ebben a részében módosult.
- [23] A szakértő a későbbiekben szakvéleményének kiegészítése során vonta be infektológus szakkonzultánsként dr. A.I-t, aki ilyen szakmai véleményt nem fogalmazott meg, a személyes meghallgatása során pedig úgy nyilatkozott, hogy az ilyen típusú sipoly konzervatív úton való gyógyítása nem jellemző, ritka esetben fordul csak elő a felszívódása, gyakrabban csak látszólag gyógyult, mert bezáródik, de később újra kiújul. Úgy nyilatkozott, hogy amennyiben operálható, mindenképpen operációt igényel, ennek lehetősége és szükségszerűsége az adott esetben fennállt. E vélemény eltér a kirendelt igazságügyi orvosszakértőnek attól a korábbi véleményétől, hogy a beteg szervezetének kisebb mértékű igénybevételel konzervatív úton gyógyítható lett volna az alperes felróható magatartására visszavezethetően kialakult sipoly és sérv. E véleményből következően - akár az alperesnél, akár más egészségügyi intézményben - a felperes a gyógyulása érdekében mindenképpen alá kellett volna vesse magát azoknak az egészségügyi beavatkozásoknak, amelyeket elvégeztek a P. Kórházban. Nincs arra vonatkozó adat a perben, hogy az április 15-étől augusztus 11-éig eltelt közel 4 hónapos időtartam alatt a korábbi kontrollvizsgálaton való megjelenéshez képest kedvezőtlenebb egészségügyi státusz alakult volna ki, vagy a felperes magatartására visszavezethető időbeli késlekedés miatt később a felperesre nézve hátrányosabb egészségügyi beavatkozásokat kellett volna végezni. A szakkonzultáns úgy nyilatkozott, hogy dokumentumok hiányában nem véleményezhető milyen mértékben járulhatott esetleg hozzá a beteg magatartása a 2009. augusztus 11-ére kialakult egészségügyi állapota létrejöttéhez. Amennyiben maga a szakértő nem

tud még az elméleti lehetőség szintjén sem erre vonatkozó következtetést levonni, megfelelő szakismeretek hiányában erre a bíróságnak sincs lehetősége.

- [24] A kirendelt igazságügyi szakértő ezen a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy mindenben egyetért a szakkonzultánsa által előadottakkal. Ez tartalmilag a szakkonzultáns véleményétől eltérő korábbi szakértői vélemény módosítását jelenti, amire a speciálisabb szakértelemmel bíró szakkonzultáns álláspontjának megismerése adott elfogadható indokot.
- [25] A fentiekből következően nincs alapja a vagyoni kártérítés tekintetében kármegosztásnak, illetőleg a nem vagyoni kárpótlás tekintetében a károsulti magatartás értékelésének. A bizonyítékok ettől eltérő mérlegelése sérti a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő okszerűség követelményét.
- [26] A felülvizsgálati kérelem egyebekben a nem vagyoni kártérítés összegének felemelésére irányult. Ebben a részében alaptalan.
- [27] Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kárpótlás összegeinek meghatározása során értékelte a kár bekövetkezésének időpontját, a felperesek életkorát, az életvitelükben beállt változásokat. Döntését részletesen meg is indokolta. Figyelembe vette, hogy az I. rendű felperes életében a munkavállalásra és a családban betöltött szerepével kapcsolatban milyen változások következtek be, azok súlyát a korabeli ár- és értékviszonyokkal összevetette. Értékelése körébe vonta az I. rendű felperes sport- és szabadidős tevékenységeinek a megváltozását is, a II. rendű felperes vonatkozásában mérlegelte életvitelének megváltozását. Mindezekből következtethetően az elsőfokú bíróság valamennyi, a felperesek által hivatkozott körülményt figyelembe vette és értékelte, mérlegelési tevékenysége felülmérlegelésére okot adó körülmény nem merült fel.
- [28] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében az illeték- és perköltségviselésre vonatkozó rendelkezések kivételével a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és ebben a részében a Pp. 253. § (2) bekezdése alkalmazásával az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [29] A Kúria döntésének az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított perköltségre kihatása nem volt, a felülvizsgálati kérelem azt alaptalanul támadta. A másodfokú bíróságnak a másodfokú perköltségek viselésére vonatkozó rendelkezései a Kúria döntésének tartalmához képest is helyesek, ezért azokat a Kúria hatályon kívül helyező rendelkezése nem érintette.

Záró rész

- [30] A felülvizsgálati kérelem nagyobb részt eredményes volt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes felülvizsgálati költségre a felperesekkel szemben nem tarthat igényt, a felperesek pedig felülvizsgálati perköltségigényt nem érvényesítettek. A felperesek személyes költségmentessége és az alperes illetékmentessége folytán a felülvizsgálati eljárásnak az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján számított illetékét a költségmentesség bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [31] A Kúria a határozatát a felperesek Pp. 274. § (2) bekezdésén alapuló kérelmére tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2019. február 13.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
HM